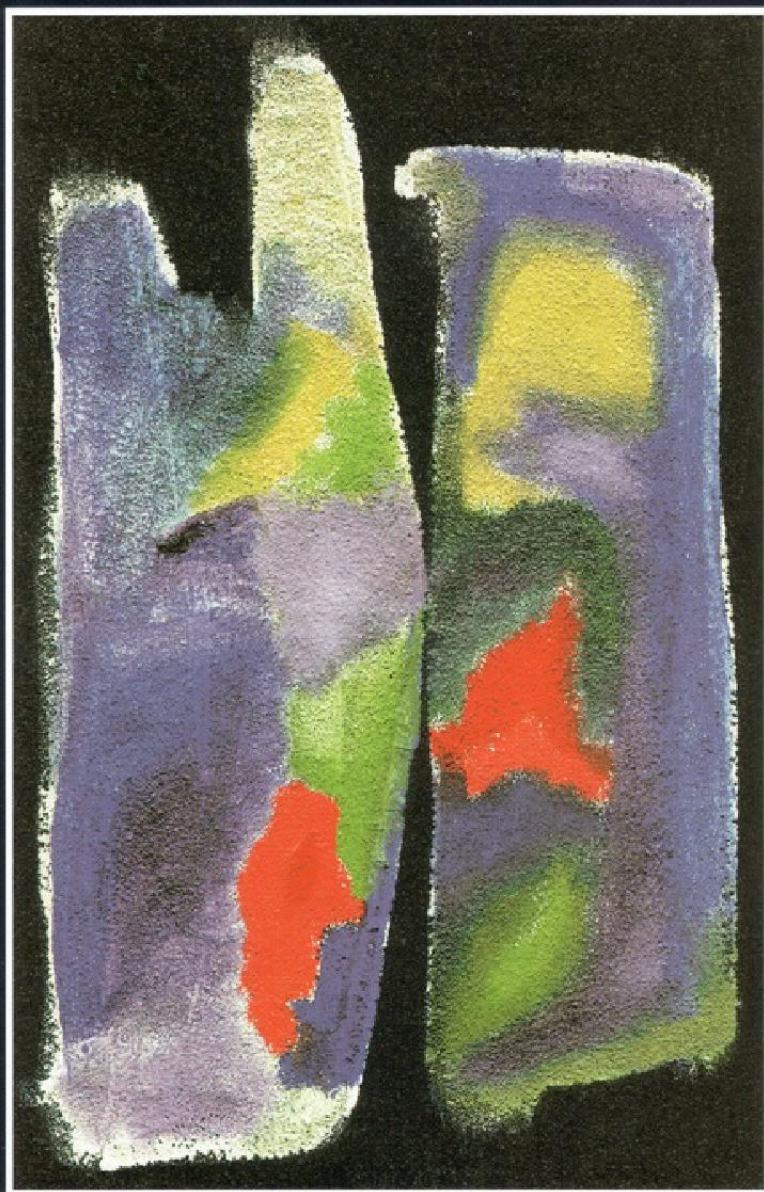

LJUBO STIPIŠIĆ DELMATA

ODGAĐANJE SPASA

LJUBO STIPIŠIĆ DELMATA

ODGAĐANJE SPASA

HRVATSKI
CENTAR ZA
KULTURU
"ZVONIMIR"

knjiga

XVI.

Solin

LJUBO STIPIŠIĆ DELMATA
ODGAĐANJE SPASA

Odgovorni urednik
ŠPIRO ŽIŽIĆ

Lektor
VLADE LOZIĆ, prof.

Korektori
MIRJAM VUKŠIĆ
MLADEN VUKŠIĆ

Naslovnica
LJ. ST. DELMATA

Slog i tehnička priprema
»ST-STIL«, Split

Tisak
REPRINT - Split

Naklada: 500 primjeraka

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Sveučilišna knjižnica u Splitu

UDK 886.2-1

STIPIŠIĆ, Ljubo

Odgadanje spasa : poezija / Ljubo Stipišić Delmata. - Solin
: Centar za kulturu "Zvonimir", 1996. - 106 str. ; 23 cm. -
(Biblioteka Zvonimir ; knj. 16)

Str. 95-97: Egzistencijalno ustreptao / Ivan Grubišić. - Str.
99-101: Ljepota je početak užasa / Ivan Cvitanović. - Str.
103-106: Transcendentalni hodočasnik / Milijada Barada.

ISBN 953-6333-00-7

ISBN 953-6333-00-7

LJUBO STIPIŠIĆ DELMATA

ODGAĐANJE SPASA

poezija

1996.

PRIVID

Dramatična razdjelba narodâ zbog podjeljenja duhova
u odmetništvu svijeta
k užasu

privid svijeta je povijest svijeta
ne dramatični kihot svijeta prema Svjetlu
kako bi se radoznalac domišljao
već se neodloživa samoobmana bijega izjednačuje
u neutješljiv bitak iz ništa
da sumnjivce podrijetla biblijskoga
nevjerništvo iskupljuje s takvom poviješću svijeta

Može biti
osobno događanje Spasa
ali ne kao priziv fatuma nego
osnovica htijenja: je li se Križ ponjeo i
hoće li se Križ ponijeti
poput prošnje kalvarijskog pozivača
i jekonoše mogućih odazivača
s polaskom pomagača Križonoše
u posirotjelo nasljeđe nošenja
svojih čavala
iščupanih iz
Pravednikovih zapešća

i je li mi ova spoznaja ubrojiva u ekonomiju Istine
u vremenitost gledanu unatrag
u iskazani krajnji cilj plijevljenja leševa
u beznačajnom očitovanju mnoštvu bogova
sažetom u Jedinom

užganom mnome većma negoli
kontinuitet bogtstva

Govorim iz trajnog Sebstva
prenuta sam povijest živog vjekovanja svijesti
jedinog kozmičkog igrokaza o Drami koja se neće isplakati
no je li povijest Drame uopće uključila gledca čovjeka

PRAPOČETNI UZROCI

Ne prisjećam se uloge jer kozmogledalište bi
zatamnijelo
bezvjericom nedoumice
i to pitanjem
je li čovjek sebe nadišao zatočivši se
u nevjerovanje istina vidljivih stvari
a prapočetnih uzroka
jer iz bolnog prizora iščezavaju moje mijene
posudbe dahova mojih
i priviđanje praznoće je li taj uskrsnuli život
a ne uskrsnuli bivši čovjek
i to pitanjem
bijaše li predvrijeme ponovni pomor tkanja besmisla
o kojega se zaklinjaste
nijećući se

NAD ŠUTNJAMA

Mijena prizora svijesti jest neprekinuta mijena

gdje predodžba preobrazbe dovršenjem

rascjepljuje osebičenje

a neosigurani od prethodnog proroštva

postasmo prisilna Preinaka

samovolja prinačitelja

bučni žudenici znalcima Spasa

u konačnost Logosa naspram konačnomu čovjeku

nestalnom uvažitelju konačnoga

pouzdanost znadem da umnici umuju sučeljeni

naspram ničemu

premda nisam u vrtlogu ni u izviru

tek sam kromosom bitnosti prema ciljnosti

poput anarhije evandeoskoga

a neprimjenjiv mnoštvu

samo osobnosti

u koheziji sveopćih posustalih svjetloća

nitko ne smije izustiti:

pobožni smo ateisti na propovjedaonici ranjivosti

istina sobom pošljunčena u preinačenu svijest

prema nespoznađi

odalečena u bližnjima

Sustavi mišljenja su utvrđeni događaji

stoga je preinačiteljima potrebna neuspjela

preobrazba narodâ

da bi težila nepoznatomu cilju

utvrđivala termine o događajima

o pristaništima ukotvljenima u nove mjere

nasludbina

tako postah vizionar u magluštinama jekâ saopćenih
nad šutnjama grobišnim gdje se nijeme
generacije strahom prešućuju
osim križa

Zahtjeh pomirbu svijeta s Bogom prirediti
zar se drukčijim čovjek nije htjeo

neizmirene svijesti a ovjekovječene sličnošću
ne mogu tragati za iskonskom prirodom inih stvari
kad su uzroci postali posljedice duhova
i preuveličane nagrade sveg što se ne može
jer traženo a iznađeno je izvan jednodimenzionalne
povijesti
pa se ne odnosi na čovječstvo ni na čovjeka

MI NADOŠLICE

Grieh pada i suda
treba ostati povlastica čovjekova
jer kako se iskupiti doli svojim nemoćima
mi nadošlice gole pred dvorovima Božjim

eto sahnem sabirući se
u uzletu svjesnosti kako se ne mogu ostvariti

osim u sagrađenju o umnoživanoj sumnji o Spasu
koji me bez prisuća osjećanja o grješnosti
htjedne obmanama vevlasti izbezumiti

vječno življenje u nespoznatom

Idite i naučite što znači

Više volim milosrđe
nego žrtvu

UPUĆEN

Kušač sam kaosa Svijeta
ono svojevlasno hrli svečanom izdajništvu Ideala
kao postarjelomu svršetku razvitka
cigle smo u povijesnoj industriji napretka smrti

poučen sam umirati u velikim bratstvima
ovjerovivši smrću veličanstvene prizore poganskim nacijama
koje jesu a takvima se neće
pa preinakom svijesti se uvjeravaju da
se takvima ne htjedoše
da bi se još slabašniji
preinačivali u veće a vlastite slaboće

s biblijskom porukom na kamenoj ploči
uprćen protrčah kroz pustinjski pijesak
još mi je i Crveno more raspoliti
dokle me sljedbenici ove jedine kamene relikvije
iščekuju
kao radostan obraz potopa
ne sluteći vjeruju u slijed spontanih događaja koje
ne mogu zanijekati
ja sam hod Potopa kroz pustinju i prorokujem povijest
ljudskih predodžaba

Malovjerni
zašto se toliko strašite

OD SAMOSTI

Znalac sam istine o osobnom prouzročenom
stog sam nestvoren sebi
jedino po Bogu sporazumijevam se o sebi
od sebe nestvorenom osim za spokojnost procjena o meni
a radi drugih

i bilo koje uporište izvan toga dotjecanja
more je sumnje neodjeveno

mene su potrošene moći poučile potvrđivanju spoznanja
onog što nisam stvorio
a zaboravio zahvaliti Stvoritelju

Božji sam čin izvan spoticanja čovjekova
i čuđenje moje je razumijevanje o vjeri
u kojoj se zbiva zamjena stvorenoga
s neslućenim izvanstvarnim

jamčim da je prirodni svijet odavno mimoiden
hinjenjem shvaćanja
što smo stvoreni a neupitani
pa putujemo u alegorijskim slikama
preseljavamo se u prispodobe
nemoćni zaživjeti u sluhu apostolâ
presađivati krv u tlima plodonosnim

da bi i praznovjerica ponikla
moralna i nedodirljiva
zbog straha od samosti

Jesam jesam sâm svoj čovjek a posljednji kao dosegnuti slučaj
u sudbini koja nije moja
ali hoću nadići poljodjelski cilj ukopišta
diljem Božjih zemnih parcela
doseći mi je univerzalno posrećenje
ovom pokvarljivom krvotočnom ljudskom voljom
da bih kao pojedinačni patnik
postao kolektivna bolna općenitost

DRUKČIJE NEGOLI

Eto univerzalni sam individuum
cjelokupne zbunjujuće epohe
gdje su raznovjermi postupci čeljadi
ponikli u raznovrsne posljedice

ali u istomu knjigovodstvu epohe
jedino im bijahu posebice zabilješke
o imenima anonimnih bogova
koje štiju a ne štiju

tobože sve su neprolazni herojski vjekovi
u nejednakim vjekovima patnikâ
pa božanski vijek je isprika što je svaki narod posebno
odustao častiti Jupitera

tu sam od pamtivijeka i kroničarim:
 usporedno napredak počinje nazadovati
 prema budućem barbarstvu
 pa čudesno slijedi provedba nužnog
 u zasvođenom izlogu logika
 u kozmičkom vraćanju kronika

i biva drukčije negoli se iz pergamene
izušćuje

U STUPICI

Dobačen sam u nerazumljivu slobodu
da bih većma očekivao od vječnosti
negoli od budućnosti

stoga nitko nije u krajnjoj bezumničkoj stupici
nego u krajnjoj vjeri

kad vječnu nevolju
i njene časti

počme iščekivati

zarana

Bog rekao jedno a mi dvoje čuli
pa dvojačimo
pa dvojačimo između prede Počela i Spasa

RAZMEDE

Vječna su prolazna poučavanja
koja će uzmoći trajati do konca svijeta

a što ako umor povijesti ne iščekuje iščeznuće svijeta
a što ako sljedba utkana u simbolima sustane s tvoraštvom
neznanih riječi
kao kad vjetar lista Božju čitanku
pa joj nečitko pa nam čitko

a što ako izvjetre preporučene vizije i proricanja

tvrdim: mi trunemo zakoračivši u skicu nove sheme epohe
vještačevih života gdje se čovjeka obistinjuje obmanama
a tobože je obračunavan kao spiritualni nasljednik Stvoriteljev

I uz ovu nejasnoću mi je obnoćiti
hodulja sam kroz eterične dionice triniteta
razdoblje sam Očevo i obnovljenje Sinovljevo
djelce sam Duha Svetoga

dakle razmeđenje između Pisma i Povijesti

iako je povijest neprilagođena čovječstvu
patnja stvorova je neprilagođena bolnoj različitosti
takvoj istosti:

Početku i Svršetku i ovome Međuvremenu po kojemu
jesmo

dok sjećanje posvjedočuje da se Počelo zaboravljalo
i sklad patnje podsjeća da se Svršetak možda već zbio

pa što i čemu to Međudoblje ako me ne predviđa
osim u boli s kojom se nadzirem

pa i nju zaboravljam da bi me se
donekle proricalo

- - - - -

Pitanje me progoni što se to razrješava pod
preambulom Križa
udjevenoga u visju pod oštrim kutovima
je li svjetovni horizont iskao ruke cirenačke
da vidljive apscise raspolovljuju nutrinu Svijeta
i učvršćuju me u spasonosnu shemu svijesti
gdje osviješteno biva opovrgnuto
nevidljivim
a vidljivo se opovrgava truljenjem
jedinim začinom da povjerujemo ugledanomu

sve je poput teologije humane propasti
pa su podrtine Svijeta naviještene očevinama

bezumnostima vjerovanja svijesti
koje ne vjeruju

Postajem znanje ili vjera od iste nesreće
od kojih neću trebati biti spašavan
pod cijenu neprocjenjivog Boga

CILJ KONCA

Ponavljanje patnje je ono što je Stvoritelj
o tome prethodno naumio

a naum je providencijalna novina
pa nesreća biva mrjestilište novina
a ujedno i sreća da se iz nje iskupimo

pa me čine ustremljena osjetila u vidljivom doseg
ali što me to čini motrištem na Svijet
na ideju o nadi i vjeri u nevidljivo
u koje sumnjičim
a koje me vjeruje

Objavljujem duševnost razmjerno grijehu
kojeg nisam sebi oprostio

- - - - -

Uspirenije mi je nadanje ako je nada beznadna
ako je nedoumljena u Počelu i o Koncu
u PredPovijesti
u PoslijeVremenu

stoga samo dotičem transcendentalno hodočašće
uzvodno Počelu gdje je Kraj

pa treba tvrditi da nadzemaljski kraj
nije toliko završetak Počela
koliko cilj Konca

POČELA

POČELA

Poduka križevima slijedi kad se ne hti Križem
narodi se spasiti ne uzmogahu
dok pojedinac uz prirodu Golgote naroda istoga
u svakomu posebno pošljunčen
prebiva

Neskladno je vrijeme krvotoku žrtve
neusklađen je prinos žetve na krvnoj leđini
a tek je treba iskolčiti kosturima pravednikovim
i ovješnog Judu odriješiti s drveta Drva

eto niotkuda pouzdano ne prispješe zapisi
o povijesti tvoga grijeha
iako naizust sebe pripominješ
u Križu i Golgoti i Obećanju
a bi li ti riječi presahle
kad bi se doista umjele zorno spominjati

žalosna je duša moja jerbo
cijeli teret osta na Otkupitelju
u otkupljivanju svojih posrnulih sjena

otuda toliko trpljenja da bi trnjem zabrađeni
putovi

dosezali svoja nejasna počela

NAKANA BLIZINE

Od Krista i Antikrista
od Golgote do Golgote
sazdana su carstva svjetskih preinaka
odlijevanjem svjetske svijesti
promjenjuje se povijest savjesti
preinakom svijesti pojedinca
mijenja se i povijest prethodnog pojedinca

nevolje me nedolijevaju kao očitovani grijesi
kao skrite utajene kazne grješnika
tako se patnja diljem mene obogaćuje nadom
da otkupi tolikom patnjom toliku nadu
pa me upleće u bijelo užu a vječito
gdje sam crna nit upijena u čvrstinu

patnjom me opominju da trajem
da svjestan podnosim iskupljenje

jer znadijah čitati znakove vremena
Duha istine i ljubavi
potičući ljudska srca ozdravljenju
izvan značenja vanjskih događaja

Ta svi oblici su u zatiračkoj mjeri
neosnovanih nakana

zar udaljenosti nisu odnosi blizina prema Bogu
a On ne pozna nakanu blizine

već Biti tu

BESMISLENO ZBJEŽIŠTE

Koliko je trpljenja potrebno posvojiti
da bi moji dračavi putovi
nadišli svoj početak rajskog progona
koji je moja povijest iskupljenja
i hoće se takva zavrijediti u mojoj vječnosti

udaljenik sam od jučerašnjih zavjera o grijehu
jer grijeh je besmisleno zbjeglište
istodobno djelovanje i trpljenje takvog djelovanja

tako se u mojim zapešćima dovršava Muka Izmučenoga

začavljen sam kao primjerak nadPovijesnog čovjeka u
susjedstvu sakralne prošlosti

i ne tumačim svijet nego njegovu sliku
ozrcaljenu
u nestajanju zamagljenoga zrcala

u kojemu se cjelovječna savjest o prošlosti
udaljuje prema zaboravu boštavâ

ZAUŠĆENI

Rodoljubne namisli adaptirane na bajunete
iverja smionijih poklika ukapaju mičljive kosture
poput proizvodnje utjehe

u predahu barutnih monologa pred
interpunkcijama uglavljenih sječiva
da bi se pridošlice zaklinjale o posustale lektore
u majčinskim utrobama

u odašiljačima leševi su zaušćeni
od začetnika gnjeva u naseobini bezakonja
ponad dugih pogreba ispraćuju moj strah
veličam se zalogaju smrti

nije tajna
udomljen sam po zakutcima svačega spočitnutoga
a ni za čiji dar smišljen
osim za jednu smrt obzirom na cjelokupan trud

braćo spasma na živo mučeništvo
u odstupnicu kletvi mlijeka i sekreta
tim posthumnim razlozima svjedočenja

u katastarskim venama me posramljuje
iščitavanje o smetovima mojih
pobožnih mučitelja

PREMA POČETKU

Nisi povijesno sijelo narodâ
već posebno smo činovi sinajske objave o odjavi

ta narodi nisu individue nego
subjekti prošlosti

ne spašava se duša naroda
nego pojedinačne duše

tako se učvršćuje navještenje volje sinajske
kao pretpostavke budućega ispunjivanja Tajne

I kreću poklonici s kraja prema početku povijesti
u vrijeme kršćansko
ako je i epoha poganska epoha Kraja

da bi sada osamljen cijedio sud o cilju i smislu
i nipošto o donosiocu nemogućnosti
koja obistinjava ono najnevjerojatnije:
kako je Tvorac različan od svojega tvoraštva
prema slici sitnih grješnika
preinačujemo skicu dvaju kaosa s obvezama krjeposti
u očekivanju bližeg pogubljenja Svijeta
čuđenjem ili iščekivanjem čuđenja
da bi mi posljednja patnja preostala
što čudo izosta

da bi posljednja patnja postala i posljednji
događaj

da nada ne bi propala u spasonosni plan

u nevjeru očekivača da se može samo moguće
dogoditi

a ne nemoguće zbiti

OSNOVICA DAHA

U hrabrosti ludoj otisnuh se bez kompasa
ucrtan u novi kontinent na duhovnim vraćanjima
krčim brazde u okrilju nužnosti

otkriti hoću iskonsko prebivalište duše
da bi čovjek razodjenut živio svoju nerazodjevenu tajnu
kao potrošač nenadoknadive a potpune smrti dok
niječe me vlastita riječ neizgovorena

slučajan si zastupnik osnovice daha
koji te naplaćuje kašljem

nedopustivo si tu a odveć zapitkuješ
o svetom preostatku

zatočenog Sebstva

Tko je danas sol ovoj krvavoj zemlji
jer ako sol obljutavi
čim će se u dubini osoliti naše kosti

PRIJE NADE

Križ sam iznijet da vas zapitkuje
o Muci presićenoj golgotskim prenoćištem
umjesto o Uskrsnuću neshvatljivom a neugasivom
ne zapitkivanjem da se nada ne umrači
već htijenjem uzleta
prije nade uzletjele iz križa Uskrsloga

UJAM DAHOVA

PRIMJER ZABORAVA

Nisam nalikovao Mojsiju nego pustinjskomu hodu
u nesigurnom hodočašću usne mi ušutjele
zbog namirnica mǎne

da bi iščekivanje imenovali razdobljem
i padali ničice po nenaseljenomu kraju Svijeta
a u prašini ne ostavih zavežljaj nevjere
od koje guslari blijedim izrekama
izvikuju vučje kadence i ujedaju mi
viđenje Licem u Lice

stoga smo neupamćeni iz praočevih nepovrata sjemenja
utopljenih u majčinske nebeske primjedbe
zatrudnjevši me u primjer zaborava

- - - - -

Ispovijedam
Ne ponijeh Križ ali nosilac sam križnih postaja
pa Križ negdje zaboravljen
jerbo bi odveć lagahan
ne žulja već tare postajama
uza koje ga nisam pronjeo nego izručio

eto prostor me ispunja sjećanjem o riječima
i svekoliki dahovi jesu li ikada postojali
i što me to hoće ušćuvati u riječima
u tom prostoru dobrovoljne svete nesvjestice

toliki svemir sam izbočio da bih podnosio
toliku smrtnost riječi u prostoru

a usto iste riječi osmišljene a zaboravljane
pa se prostrjela misli sjećamo
i vjekovnom senilnom skladnošću zborimo

isplatilo se živjeti živjeti se isplatilo

Ako mi smrt razodjene moj grijeh
ako mi smrt razodjene moj grijeh
 misterij spasenja bi prestao
 misterij spasenja bi prestao

U razodjenuću grješnikove čednosti

TUDI STRAH

Bojazan me potajnički prihvaća
kako je Boga više negoli smo potrebni
pa manjkamo zahvalnošću

nisam zaslužan poglavito što zapitkujem
nego što zaboravljam
što mi bi odgovoreno prešućenjem

pa gdje sam to bio
Nigdje
zašto svoj vijek činio
Nizašto

osim nadživio malodušnost
hvalospjevom

tudi strah po meni kuša nemir

HOD DVOJBE

Slabošću se iskazujem pa izručen pobočju bogoljublja
ne otkupljujem se riječju

prešućevina me utajila otkupljena u mûku
a izručena glasu

mačevalac postah govorom pred izlokanom zbiljom
kao izlika neuhićenih tajni
u zamke naših moljenja

ptičar sam
nad odapetim mrežicama
moljenje mljeve govorom mrtvaca
na uzbunu križeva

da barem iz groba bilo tko nijeće sumnju da
Imenu je jedino značenje predmet
a kojeg ime ne spoznaje

pa ispriječen hodu dvojbe isukana sam sveza riječima
u njihovu ortačenju ubogih samosti

jer o predmetu je govor govorenje
u njihov mûk

neutaživa je žeđ utopljenika
na bridu sante

sobom ožednjele

ONO NESPOZNATO

Bog je Ono što izmiče nazivlju
praznik samosti dostatan nazivatelju
Ono nespoznato u imenu Neodjenutomu
da nismo prispodobe samo u prozivkama
tek razroke poprječice koje se Imenima
uočavaju
kao doznačnice pogrebnoga testamentuma
tako me obvezuje podudarnost duha i prirode
podrugljivost dvaju sustava
a jedan drugome je model razveden

Dakle ime koje me ne uočava
ptica je neuhićena molitvama otacâ
ostade letačica nasludbine krilatih misli

uskršnjavajuća riječ Bog jest promisao
da sam poniknuo gdje nisam začet
u zapis kontemplativne naravi
gdje sveudilj bdim

pitam šuteći jesam li jesam li
Mojno pirovanje nahranjeno predasima klicanja
i hvalopojki
a bijah nadosjetno pređenje vretenca
privitog crmoćom prediva

i smijehom oplećujem nevjeru što stravi
momu spasu
ukoričenost nevidljivu
a bolnu toliko da posta jedina preživjela
radost

NADOHVAT

A smrt navijek ponijeta spasenjem čovjekovim
nasvjesnim bićem navijek smrt začinja
poticateljica samrtnoga porasta sumnji

eto čekalac sam u hitnji nebesa sa mnom
pa još to zbivanje o strpljenju
pa čekanje sa svrhom imenovalo
da sve što jest da tu jest
tu nadohvat imenima

dakle to me uopćava da bih bio pojedinačno
zbivanje

ako sam bivstvo onda suprotnosti jesam

poput dobavljača nijemog dara oplošja
neznane biti

Obuzdavam neum da me ne raščlanjuje u zadaći
jer razumljiv sam tek nepažljivu slušaču

bdjenju na raskrižju pažnje a patnje

prebivaocu u nemoći načas uzdržanom
od postojanja stečaja objavâ

O BOŽE

Pa samcat a ni toliko
čas ništavila a nikoliko i nizašto i nikamo
ta sve je iz istoga
nebit se uvriježila u izvanumu u pojavu palikuće
stoga uzносит sam boravak zebnji
rađaonica noćenja
neophodan popudbini
sviješću nasuproćen svomu uznožju
prostor ovaj poznajem iz doba
proročanskih svjetlonoša
koji me iščekuju ugledati
da bi me zaboravljajući proricali
O Bože izbavi me iz ovog što jest
a nije

DUH NAŽIGAČ

Jalan bih i kad s blatom dijelih svoju sjenu
u umišljaju uspravitoga Mojstva
polegloga pred svjetilkama

ta ne mogu drukčije nego postojati

uspiren Duh nažigač
neizbježan je moj razlog nenaslušan
a svagdanji
a samcat a ne bdim
a prepričava me središnjica
ispričava me bdjenje snenja

Nisam iskonski tijek rečeničnog rodbinstva
dapače razlomljeni slog iz tiskare nebesnice
pa niže padam iznad margine
i pridiže me lavež pasâ
koji su zavrijedili nositi lijepo lice

Zaklinje me ucjena
Jedino jedno ime pristaje uz jednu stvar
i slika cjeline je stanje stvarčica
koje se mogu izreći
koje se umiju sjetiti svoga priskrbljenoga imena
u našoj svijesti o njima

stoga se ništa ne priopćuje
osim u onom što se može priopćiti

DVOJBA

Ispriječena hodu dohrli mi
dvojba isukana
momu ortačenju samosti

otječe li rijeka i kad ne mislim otječe li rijeka
protječem li i kad ne mislim protječem li

pa se usplahirujem
nema nema ništa i to ništa me posjeduje

pa me usplamćuje
ima ima ništa i to ništa me posjeduje

brinuće sam nebu kao ukroćeno nespokoјstvo
brinuće sam Staralca
uskrslo u moje riječi

u svetkovine užasa podno nebesima

IZNAD JEKE

Nije govor nizašto pa još tiše i od niodakle
tek mu nespokoj neuporabljiv
čini odvažno noćište pod nescima
mučaljivca

jesu li međe mojeg govorenja ujedno udjevene
međe mojega svijeta

pa kad riječ ne zori širinom
iznad jeke govora
spoznaješ li tada narav jeke
ili Božju narav

nije li onda svijet poznat čovjeku
ponad jeke govorenja
ili još manje od piskanja slova
kroza zube

STRUGAČ VJEČNOSTI

U RAZLOGU

Meso moje blijedi pod pogorjelom kožom
mrtvac u meni poput posne navike
pogošćen odvikavanjem posta

koža mi posta kožuh uštavljenih molitava o kostima
propete hrbatom kraljeznice o kobilicu Križa

i most sam predusrećen neizrecivošću Jedinoga
u razlogu nepoznatomu ali apsolutnom
i svetoliko lovim mojim neodrživim nemoćima

jesam li zbog toga u trajnom razlomku vječnoće
postah li razlika prestravljenog čekanja iščeznuća
i stoga vapim stoga vapijem

Izbavi me Bože iz ove začaranosti govorom
ta govorljivost je slučaj discipline usnama

usliši Bože u meni užljebinu graje
što pravi čas žudi
žudi da ga promaši

MJERA RASTA

Potopom milosnim kao usrkanom plinom
umoljen sam u jutarnje korizmeno jednovjerstvo
odstrijeljen a prepravljen gutanjem svetog užasa
jesam li naručilac nepotpisan
milosrdem suproćenog sebi
jesam li neusklađena samrt mojeg
neobrana mučeništva
jesam li mjera rasteja mnome
u uskršnjivanju bližnjih posnuća
I znam:
zapovijed njegova jest život vječni
što ja dakle zborim

STRUGAČ VJEČNOSTI

Kosti su u meni moje okoštalo vrijeme
strugač sam vječnosti u sekunde
tako sam sačuvan u prahu

a pustinjski vjetar me sipi
u razvalinama ovoga hrama Duha Svetoga
pred pustinjacima sam radostan primjer predstavljen

začimaocu ove tjeskobne slobode

pa dvojim o Bože ja dvojim

tko to utamničuje moj preostali prah
usporedno ljepoti Božjih međaša

unutar kojih mrem
a izvan kojih jesam

Otrpite otrjeznjenje dokle promisao gromori
a pribavlja vas ožednjele i zaglavljene
privedenjima kumira noćnih

neznanac se jedini naužije mudrosti
ne prijeti mu parba s Bogom

da Ga užetom mjerničkim prokrčuje
podsijeca i rasplinjuje

držeci da su malovjerni s podlim vještaštvom
sveisto kaznu
zaiskali

i dan taj svecem zaštitnikom nazvali

Hvastava proroštva su sumporače vremešnih propovjedaonica
može biti krenule iz bunjišta savjesti

i pred gorjima mrijestile se

i kulučare riječ potpiračicu

tako postahu međe
tako nastahu njezini poštovaoci

S OVE STRANE

Tko je to iz ovih nebesa pripremljač
ovakve kuharnice
s one strane odakle me krivica čini
izvan ovdašnjeg gonetanja prouzročenog
nediljkom i gradom
ovo je moje nepravo krivogoruće vrijeme provjere
godišnje po jedna godina a i ona
postaje ostatak
kao krivica nesmisla na kruni bezakonja
ali u meni se ponavljaju potraćenjem
sebe
libar sam velikoga raspačavanja
Božje milosti
nezaslužene darovanjem
Kako k Tebi
Bože
ovako po ljudsku govoreći
osim umrijeti u vjeri
da se nikada ne može umrijeti

PONAD PODNEVA

Ta Svesilni nije mlad ni vremešan
niti po međama lelujavim
ni podno ni ponad podneva
niti riječima hvastavim kulači
savjest moju sapetu u zvonima
iako postah nakana vjervnicima
poput zvonjenja po pregluhim bunjištima
eto u vrata kamena obistinih sebe
zabilježivši neznani glas Tvorca
u vrelu vrućice

PODRIJETLO PODSMIJEHA

Smjena sam prijestupa zapečaćena
krivdom mojom istočnom a neznanom

u dušorezu olovom otopljena
u nakapanu pogodnost nepodučene svijesti

nevremenima su mi i srž podučili
naime odučili
da me zbira podrijetlo vremenskog podsmijeha

stoga ne biram tek pomno pogorijevam
pogrešnomu srodstvu
usto s pograničnim opsjenivačima

da nikada ne ugledam Božji svijet

jer proroci me uzalud preobrazuju
dobrotom nebesnicom
u edensko lane

TAJNA

Nitko u svijetu ne očajava zbog čega kopnim
i što još da priopćujem naime

teži sam od izdahnuća
da letim nagore
već toliko duboko padam u svemirskom zrcalu
a norim uvis

iako bijah skovana motka u pustinjskomu kovčegu
zavjetnomu

što se ne nosi
a prisvaja tajnu

UMRLI NAGOVARAČ

Obara me arhajski andeo a koljena bezumnički
omrzla klečilištu

umnožen nadlijetanjem
a utančan proletom

nepojmljivo mi nepojmljivo

u meni bdi je kao nagovarač umrli
i ne umijem viđenje umlatiti
molitvom
to umetnuće luđakovo i umnikovo
ne umijem posvetiti dok se iz utrobe
umnažaju psalmi

Sve su ovo srdžbe neopozvane
izviri bezumlja na pikniku

blagog ukoričenja antologije smaknuća svijeta

SEBI SLIČNIJI

Zagubljen u skršenomu srcu

mogućnikâ
bezbožacâ
lukavacâ
zlotvornikâ

zar ih ne presrećem kad sam sebi sličniji
u osami duše

a pakosnici posramljeni umalo povjerovali
da patnju istu snosimo

radi umanjenog samozasićenja
o otkupljivanju u svezi vječnoće

svjedoci ste:

poljubila me zvijezda dok je zahodila
i bijah joj rep koji razgara

u neizušćenom dozivu Boga

POGUBLJENJE MNOŠTVOM

Hoćeš li ikada razumjeti
kako si se sobom zbio

pogubljenje mnoštvom
pogubljenje mnoštvom
smaknuće svoje mnoštvom

hoćeš li ikada razumjeti
kako si se sobom jednoputno dogodio
a uzastopce
smaknuće mnoštvom
smaknuće mnoštvom
pogubljenje svoje mnoštvom

hoćeš li igda razumjeti
kako nisi razumio

što je radost prepričavala
u ludosti imenujući se disanjem
i tako višeputno i uzastopce

pogubljenje mnoštvom
pogubljenje mnoštvom

umjesto u tihoći umruća svetačno sam slavio
svoje uzdignuće
samovoljno smaknuće monologom

da bi se u molitvama pogubljivao mnoštvom

MJERA POSRTANJA

MJERA POSRTANJA

Ako svijet ovakav potraje
ispunjat ćemo mjeru posrtanja
razbuktati zemljovide civiliziranog barbarstva

ali gdje će očevidac poput nesretnika mojih moći
gdje negoli probdjeti u nematerijalnoj egzistenciji
prerađujući se u umruće Sebstva
da življenje ne postaje problem nego Tajna
ne filozofičnost nego tajanstvo

da me grijeh ne nastavlja pitanjem: Otkuda
jer i ovaj odgovor uvećava grijeh

tako se skuplja lišće nagorjelo samotništvom

uokolo sebe umrtvljujete Boga objašnjavanjem
koliko Ga ima
pa tobože spoznavši udivljujete se

da ste porasli Boga mjerom piskanja
pa još ranije a ne prijevremeno

prestajete biti beskvasan kruh

u Biću tajne

OKRENUT STRAHU

Mimoišli ste se tragajući se u prošlosti
ali u budućnosti izostajete

susreću se u vama dva vakuuma
rastopljena u jedno budno nehtijenje

a htjedoste se preporoditi u jednovremene
u sadašnjosti
u iskonsko prisuće jedinome svijetu

evo moje činjenice je moje dopuštenje naspram
vašim suproćenjima da bi me obujmilo življenje
nenaporne smrti u vama

jer prestah surađivati s bukom i grajom
dok sporo odlažem tijelo kao dužnost koja me isplatila
kao kretnju koja je svemoć umorila
i agonija ljudstva me naliči jer ne zna pouzećem umrijeti
poput nasumce guranja splavi bez rijeke

— — — — —

Prisezao si na naviku oživljavanja
kroz sjećanje premda je upitno čija su
i nastavio si se kao pripadnost svijetu ranâ
gdjeno u rasuću postojiš

i tako trajno okrenut strahu
možeš i ništa izgubiti
osim svojeg vjerovanja koliko gubljenjem dobivaš

pamtim pamtim da se krug ne može
djelomice ucrtati uokolo ranâ

osim kruga sunca
da noću ne urlaju svetim vokalima

moje beskućne svemirske bolnosti

IZVAN KRUGA

Cilj ne postoji izvan kruga hipa
nipošto u budućnosti
osim u stalnoj budnosti da se odigrava
istodobno sa Sada

jer buduće iščekivano je umišljaj
pa uzvjeruješ da je i življenje problem
dapače teret kojeg ne možeš obhrvati
osim pogubiti se vlastitim vremenom

molim te idi šutke za mnom i življenje imenuj Tajnom
da bi kroz šumor tvojih suza
božansko postalo i neizmjerljivo

tamo gdje te uvažava beskonačnost
osamljenosti

tamo gdje ne blijedi vlastito pitanje
već zavodenje zamagljenog odgovora

Padnite na zemlju zrna pšenična
samo tko u zrnju umre
donosi obilat plod

NAIZGLED

Povijest je ukapanje leševa
u zemljopis sjećanja
onih koji ne vjerovahu o parničanju povijesti
o krvava svemirska dvobića
ušućena posljednjim Potopom pamćenja
a zbog objave istoga Boga
tek na stolnjacima novih šara

tako se utabanjuju hodovi stoljeća u
stopama ugljevlja
zažeženi u vatrama istih kamina

naizgled nove vatre naizust udimljene

Bože u smrti su mi uknjižene svekolike Preinake
u bolnim incijacijama Tebstvo mi saberi
u fokus Jednote prvotne
kakvog si me zahtjeo prije negoli me
lažni poslanici u ovakvoga preinačiše

Bože ne želim biti ponovno podučen
hodajući uz Kalvariju Preinakâ

tobože da bi veseo ugledao tužno lice Krvavoga

POSLIJE SJENA

Nesačuvan pred smrću doli poslije uskrsnuća sjena
koje me zbivaju u predsmrću
pa evo izranjam vječan iščekujući predznak
da me nema

ali što me upotrebljava ovako zastrašenog
nastanjujući se u mojoj svestranoj netrajnošću

u mislima s kojima sebe donekle svojatam
pa tako sveobuhvatno rastuđen neomeđevinom
razgrađen bdijem
u nebeskom suhozidu

prvo koščina pa zglob me škripi
predosjećam se koliko sve ovo nije
kao što je moguće suprotno tvrditi

a ne mogu niti uzmoći unići u prešućeno
u nekazano

njihaj sam sjene grane prenete vrapcem
dok odleprša

PRIVEZAN

U vodama koje se podičuju plimom moga leša
u potopima predkršćanskim zbog mojih tobožnjih
budućih izbavljenja

smrt se veliča mnome
u bezdanu duše me obrasta
u zazidano mnoštvo

ne bijah malovjernik
nego nosnicama vjekovno privezan uz narikače
isplakao sam se u Se
Svetinju nad Svetinjama
i izginuh s generacijama boštva
preinačen u bezdanu
da lanad mlađanu pasem
pred poganskim oltarima u duhu prolivene krvi
ucijeđene u moje vene
tko to hti da tako se zbi
spoznah se u suharku gorućemu na brdu Sinaju
u dimu učađavljenomu izdišem
puku neobranom
u sekundama

ONO

Um je graja
buka je umnost neosviještena
odgovor pristiže tek ako se pitanja ne upućuju

ali kako iskupiti takvu povijest
takvu krvavu najezdu povijesti
doli svetim izginućem tijela

jer svijetu sjena si pročitana

pa ne uzmogahu mi ispuniti ni praznoće
posuđenih primjera

recimo slušam udar vala o hrid
a ono niti sam oporučan pejzaž
o zidu u okviru

ovješeni

a ne prelijeva po sobi

SAMCAT

Paravan sam mnoštvu samcat
no glagol se pokreće pridjevom
a scena užasa usporava pridijevanjem

pa sufleri došaptavaju
nije više ono
nije najviše ono najviše zbog neimanja pojma

dočim sam domislio a ne izrekao
ostah vlasnik govora o ključnomu detalju Istine
koja bi to mogla zavrijediti

o glagolu kao u siću
u dnu bunara

zauvijek utamničenom vanjskim događajima

ISTO SUPROTNOMU

Što će biti s posljedicama o poimanju
Vremena Spasenja
Molim kad će navrijeti posljedice
radi ovih posljedica kojima
ne umijemo proniknuti podrijetlo govora

i otkuda toliki opseg nestrahovanja

sjećam se da nas u počelu poganima nazivahu
poganima
bezvjcima koji ne povjerovahu
u Jedinoga Boga

zato što ne umjesmo
na vrijeme dokinuti mnoštvo
časnih bogova

naime preneražen sam pred mogućim smislom poraza
a vjekovima kušan na onomu što je manjkalo
poput predočenja sjene o suncu
a Ono bi u sjeni grane čovjekove

pa hoću zapitkivati upravo umirućega
zašto uza smionosti tolikih rađanja
svijet se podičuje grobištima đakâ novakâ

hoću zapitkivati
pa kud ću stići vašom prečicom
dok suprotno je isto suprotnomu

UZ DVIJE OBALE

Hoću urlati pitajući

što to mogu vidljivije učiniti s prošlošću

kako prisiliti sebe na zaborav čega nema

a nastavljam u neodrživo sjećanje

koje jednoć bijaše Jest kao i ovo sada

urlam: hoću se drukčijim od pamćenja svoje prošlosti

jer što li doista možete proizvesti sa svojom bivšenošću

osim gubiti se u sjećanju kako vas i ona zaboravlja

i bivam želja ničija nalik nezadovoljstvu

koje se nije ispunilo

pa sam ojađen uz dvije obale

protječem po dnu istoga daha

ne zapitkujem domoroce o dospijeću mogega trupla

na brzacima maticâ

u cjeloći dotjecanja je svekolika ta krajnost

a izvan cijelosti ne mogu

Sebe prijelazna uočiti

mene pitalca isplaćuju krnjatcima

što se smiju

a ne plombiraju

pa ni mudroća jazbinu nema

ni u ocaklini ponad granuloma

tako će se zbiti s ovom oporukom

kažem a pisar nad voštanicom udjenuo me u krasnopis

nije poštenje moje

spoznati a ne ludjeti

i poludjele tobože proročki tumačiti

niotkuda

u nizašto

DOŠAŠĆE LUČI

IZ PRAHA

Ljubav je moja nemarna ispomoć tradiciji kostura
zar svadba to bi nadi i nemoći
ne posijelo kosturnice neprimijećenih gluhoća

s ove strane guvna sam pljeva vjetrolomu
poput druge usne noćnog skrhalista
tako prešutješe tlocrt mojeg urušavanja
na riječima samozvanih proricatelja

poimenice me niječe svojbina u bogatstvu neposjedovanja
stoga sam zaposjednut neimanjem
koje me dokazuje
i u prešućenju i u testamentumu praha
Učiteljevim štapom upisanoga

pa usto novozavjetno sam novačenje Istine
u propitljivim
pohranama procesija
malovjernih pobožnika
odsutnjaka miloće Križa

U zao čas nedospjeli ste napoju nemoći
ispovijedati dneve oskudne porocima

i upućuju li nas mrzitelji bezakonja kraj svijeta
ne konac života ni dovršenost grijeha
nego mlazove kosaca u krilima majki
zamršene u predivu zametaka

Bože ugošćujem sva ta čeda osaćena
kada put ideja iz prasnijeta hoće
čeznućem prijeći
u prenapućenost vraćanja prahu

Najamnici smo tišine do rastresenosti
na ulice u upad riječi
u aplauze usana
u bolomjere rečenica u žetonima jauka
poslužujem čeljad iz praha prijepisom
na tren oprisućenu

PROSJACI VJETROVA

Zakletve odveslaše iz matične knjige utjeha
pa nosim svoju smrt oslikanu na hebrejskim vrčevima
tako se smrću namjeravam blagovati

neporočni nazdraviše bijegom u ljetopisne padove
pučinom nebrodivi i prije podneva
postahu prosjaci vjetrova

htjehu proniknuti u korijen neba
uzvjerovavši u bogatstvo prosjačenja

da me sustolnici propinju
pa domahuju
rešetkama prstiju iza kojih se krevelje lica
smijehom doživotno utamničena

vaš sam prosvjetitelj o blagom rasuću
sustava disanja
poput urote bronhijalne adhezije
raščlamba sam u namirnicama razdjeljivoga
praprizora

usred otadžbine vaših tijela

dok sipi puč sekundi

PRAH SUDBINE

Rijeke su nedoplaćene sjene obronaka
tekuće ulice na sljepočnici
i zglobovi iščaušeni lutačev
na stranputicama sunčevine tugom se nadmiruju
nadsvođeni obronci

u iščekivanju nebeskog zvižduka
u poludaćini krikovnice
klijahu posustali u urnama
srčuci prah sudbine
utaman se potajno potkradam punoćom sudbine
mojim neispunjenim nesrećama a i one
su tuđe

po zidima je nagnječen zub baštine
uzbrdo zakletve žbuke pokajničke

a ti ne sustaješ sipljivošću iako si prosut
u urni
s pesticidima takvom subraćom užasa
da te ustraju

Uvijek sam zavjet sječiva ustrgnutoga
zavjet se njeguje prekrojanjem riječi

na goblenu moje preprodane sjene
usitnjene su vlasi snovima
otpješačenih oceanija

strah me urezuje u legendu

u komoštre ponad kamina
tako prošlost posta matični plićak do gležnjeva
utopljeničkih

a uzalud preživjelih

PREMA MJERI

Praskovi smo posve malahnih razloga
usitnjeni žrvnjima zjenokradica
nitko sačuvan a prepravljen
 za dužinu lijesa prema mjeri nositeljâ

umrem gdje te preteknu pretvorljivi
ukapaju me ko talenat u okrilje
 zamkâ ptičarskih

pa u ruševinama iskopavaju mene navikla mrtvaca
 luđak to shvaća

 razlog sam u zjenicama a one me ne pamte
 dapače gledaju naopačke ionako
 izokrenuti svijet

 pa govorim da me u ruševinama
 otkopavaju mrtvaci

a mozaici umravljenih portreta još vode parbu
na pločicama ulomljene terakote usitnjena nebesa
 u sklerotičnim šumovima vremenâ

u sluzi očiju u prahu slavluka

kao pred katedralom u nepoznatomu gradu
tako sam pred kosturom svojim

dok mi bratoubojice po koščinama ispisuju inicijale

kako umrijeti kad me
zrela smrt

vreba u njima

ČEKANJE

More nagnuto na mene kao plavetni zid plača
rodbinstvo me subraćuje slanošću suza
bol mi ucijepljena nizašto a odvijeka
pa me ukori izruguju pred Stvoriteljem

gnusan sam svojemu plaču kojim
dodijavam Stvoritelju

pljenitelj sam svoga bezdana
gdje po dnima brode lađari
taršiški

Što li sam negoli strahom stjecano čekanje
jer moji počeci sazrijevaju u završnim urama
dok me drjemljivog bdiu noćine

Nebesa me zaogrнула
sumnjičenjem čovjekovim
ali ne pozna što se sumnja
pa sam izdahnuo vrevom u
prešućeno izdajništvo
tako mi je Stvoritelj vidljiv
samcat
a na glasu

i reče meni uzetome
Ohrabri se sinko
oprosteni su ti
grijesi

DOŠAŠĆE LUČI

Na bespuću jagodicâ su zlomisleće i posvećene kobi
između ponoći i usmrćivanja plod sam
razlomku polnoćnice
u izmetnuću ozlaćenih psovki izlučuju se uslihe
znamenja

posumnjao nisam jer nisam posve uzvjerovao
pojeo se u konzervama a ne posramio

zlopamćenjem malčice preostao po međama
nesvijesti

i još očekivam unatoč svetih potonuća

došašće luči prosvjetljenja Duhom

SJEME

Pokršten si mimo svojega dlana
tuđom solju se mećeš
a vapiš ne dvoumiš
postati mudro more

već solju si zaput da Jesi utroba
posoljena Preinakom kobi
u milosnu svečanost pomruća i
svekoliko se sliva u Ja koji Jesam

pokršteno žuborim u
Ja koji sam sâm
pa još posrćem spoznajom što me kob zbila
u samost završnice svjetla

tako sam novoj krijesnici metnut pred oči
da duša namučena
prizna a ne zna

Braćo kvas nebeski me kvasa
izvješćuju me misli dok pucaju o tjeme
opne nebeske

jedino me luči začeto sjeme
u izručeni rod Adamov
natlačen u rujnu svjetlost

vrvim plamnim mahom
i kapam motrenjem
kapam

motrilac sam svoje vlage dok me otječe

KOLIKO SAM

Križ mi suši kožu
a Kalvarija se iz mesa glasa
od čega se pati od čega se pati
pa smrt me izlučuje jedinom nadom
da se smrt preživi u njezinoj nadi
o zbrinuću ovoga što jesam
najbolnija patnja kojom se trebam
pitati koliko se njome ponosim
a ustrajavam
ustopice ustrajavam
točenjem sjećanjima
pa nisam eto ni toliko
koliko sam napretek

UZGREDNO

Prežalostan sam prijepis spoznaje
ponad povijesti o uzastopice povijesnim
prijepisima
mimo skobljenih sjećanja o mnogovjercima

recimo o potomstvu starješina judejskih
recimo izvana sam svoje spoznaje
da me ne srdi
da me ne grdi

po meni se čini vršidba tajnovitih obljetnica
ezoteričnih sustava
po propećima limfnih čvorova katastara tijelâ
bdijem

svjetloćom dovikujem

o Gospode sebi sam nuspostaja
uzgredno
objavljujem se

da me ne zataje
dok pijevac triput triput
kukurijekne

da bi ustajali prema poljima ubojničkim
ne prema čavlima

a pijetao odmah zapjeva

DOGAĐANJE SPASA

PRIJE SPOZNAJE

Strategija Spasa je naslonjena
na premoć onoga
što kopni
a zida se

da sumnja klija što Bog u nama ne posta meditacijom
već od počela bijaše u svijesti sljedbenikâ
i prije početka spoznaje

molim vas o čemu ovo nagađam na ovostranomu kljajalištu
svečane smrti

dok mi um hoće istrčati iz svijeta
lažnih imenovanja

Opažam samo moja vlastita opažanja
koja zaboravljam
zanesen onim što će me
naknadno zaboravljati
ako pristanem odjenuti se u
posvojče svetog odumiranja

MJERA ČOVJEKOVA

Jer Božji putovi su neiscrpjivi
pa kako pronaći moje krvave markacije iskane
po stranputnicama nedoumica

kako da Bogu prema jadu svojemu
proričem Njegovu budućnost s nama

O Tvorče je li ovo konac vremena
je li ispunjena mjera trijumfa osrednjosti
izvan koje ću biti ožalošćeni molitelj
dobre volje
upravo jer prihvaćam nizašto zajamčenu
ožalošćenost pečatnjakom osvjedočenu

ili ovo u mojim urama ovjekovječuju se ozrcaljena
Prorokova naličja

poput najmodavca
apokaliptične freske

eto tako sjene ostvaruju vrijeme bezumnog nevjerstva
i Vrijeme Otkrivenja srdaca
koje nisu sebe mogle drukčije
Tvorcu uručiti

braćo ja sam sveisto zabrinuti suharak
ponad sjene
pa kroz ovu slutnju
sagaram se u mjeru čovjekovu

ne u dim
niti u toliko da bih postao
ponoćna čađa

koja izjutra spavaće
poučava o danu

NI PRIJE NI POSLIJE

Ne računam s vremenima
niti obračunavam s naraštajima
koji ne obračunavaju s godinama
ali kako će budući naraštaji s moliteljima
dovršavati povijest Spasenja
ili kroniku transcendentadne zbilje
da se takva povijest ne dogodi prije ni poslije
obećanog Vremena
a koje protječe koje protječe
stvaranjem toga
izvanvremenskoga

— — — — —

Iz česa se ovakav Svijet poželio stvoriti
zacijelo istodobno s Božjim naumom
i još da i nas istodobno takve zahtije
nisam razborit govoreći po ljudsku
potvrđivati da su svekolike patnje
opravdane
kao zanemarljivi počasn
šušketc
lišća
da bi bolne freske isključne tajanstvenosti
postale naličje razlikama
iznad odškrinute arhaične tajne
naličju svemirske tuge
zažježene u zbježištu
srca čovječjega

U VRTLOGU

Preslikavani smo iz čega nego iz svojega ega
pa sebe primjerice doživljavam kao rođenje
mlađega brata koji je toliko retardiran
da se ne dopušta roditi

i tako se ustupam vremenitosti
koja u meni poništava svoju bit
zbog nesigurnosti ostatka Kraljevstva Božjega među nama
kao konačnoga cilja

dakle u ekonomiji Istine pretopljen sam u kružnome
vrtlogu

i svega čega nemam ravna mojim Mojstvom
bijah ostatak prede

a ne htjeh sebi svjedokom biti

iznad rijeke premostive probraćenjem

— — — — —

Sveudilj su tobože izvanjski događaji
nutarnji su tek u namjerama pa su neizbrojivo blizu
a ja stalno obuzet tjeskobom radi
života vječnoga

na primjer: u koje vrijeme i na koji način
napustiti ovaj svijet

jer moj grijeh i nakana Božja se potiru
i ne ispunjava se dno do nebesa i ovaj program
Posljednjega razdoblja nečitkog dobročinstva

Svodi se budućnost vječnosti na Obećanje i
iščekivanje grješnikova odgovora

i kajanje što odgovor nisam izustio

i potajan ponos što nisam brzoplet na riječi

O Bože je li ovo moje Povijesno vrijeme Spasenja

KRVAVO LICE

Hodi li itko putem Spasenja
ili taj hod već bi Put kojega spasavaju tolika hodanja
ili putem Spasenja hode koji se klone širine
užih događanja
pa sve su usko puteljci pojedinačnih povijesti
pojedinačnih svjetova
ili su putovi Spasenja ekskluzivni datumi u sadržaju
univerzalnih događaja
a nasuprotni izvanpovijesnima
koji će postati preostatak
tako se vrijeme ispunjava a ne dovršava
i Ono se iščekuje što se ne smije dogoditi
otuda događanja koja ispunjuju taj uski puteljak

— — — — —

Svejedno bdim nad časom kad kozmički neprijatelj
ne smogne odgađati
zavjetni poraz
ali svejedno ni tada posljednji događaji nisu i
posljednje stvari
i Ono nevjerovatno mora se negdje dogoditi
spasonosan plan Spasenja treba okruniti ovo krvavo
lice čovječje

— — — — —

I preplanula zakašnjela pravednost će uminuti
i nitko neće preostati sa sjećanjem

tek pali duhovi u nepovratnomu nadanju
tako se ljudsko prisvaja svijetu katastrofa
propastima koje mu se obećavaju
i isprike molitelja što se ne ispuniše

pa napredak jamči kretanje k ništavilu
ispunjavanju ljudske nesreće da bi se njome
tobože satrlo njezino zlo
preseljeno u čovječstvo

U NAMA SVETO

Dahom sam potpisnik tijelu da me isplaćuje
nadničarenjem izdisaja

pitam: zar nesuglasje je to rasađivano tajanstvo
kad se misao ne vjenčava
bogompredmetnošću

već s utihama mojih posvećenih neposluha
a vrijeme se uzaludno hoće
sačuvati u nama

od protjecanja svojega Vremena

- - - - -

Bože čas se zbio kad me misli sumnjičave htjedoše zaraziti
kako i koliko sveto hoću trpjeti a nizašto

zato sam svet koliko se takvim hoću

izvan tužiteljstva može li đavo doseći
recimo naličje moje
jer je ponestalo namjerne sličnosti

naime sve što je moglo moglo je biti
drukčije

eto toliko i zlodusi se roje
pa naučih prorokovati posvećenim kašljem

onima koji se takvima pred Spasom ne podnose

POGOVORI

EGZISTENCIJALNO USTREPTAO

*"... i još očekivam unatoč svetih potonuća
došašće luči prosvjetljenja Duhom"*

(Došašće luči, str. 79.)

Pitanjima pritrujen, i kad nasluti neki odgovor, Stipišić kao laserom precizno pogađa ranjivost čovjeka ne dajući mu vremena predahnuti u prividu sigurnosti. Gore nego kod Sizifa. Jer, kako sebe iz sebe izgurati na sigurnije kad tog sigurnijeg jednostavno nema?!

Misaona nabijenost pitanja, kao i cjelokupni Stipišićev opus vrvi, poput mravinjaka, ili treperi zujanjem kao u košnici. Nema odmora. Stipišić ne misli samo umom nego i srcem, koje kuca i kada spavamo. A, koji smisao dati ovom atomiziranom vremenu i zastrašujućoj samoći? Zato se **Ljubo Delmata** pita:

*Tko je danas sol ovoj krvavoj zemlji
jer ako sol obljutavi
čim će se u dubini osoliti naše suhe kosti*

(Osnovica daha, str. 28.)

Ili:

*Neutaživa žed utopljenika
na bridu sante
sobom ožednjele*

(Hod dvojbe, str. 37.)

Iz egzistencijalne ustreptalosti, pa i tragičnosti, zbog neizbježnosti, te nemogućnosti osmišljavanja ovoga **panta rhei** (sve teče), Delmata u pjesmi "**Dvojba**" premišlja:

*otječe li rijeka i kad ne mislim otječe li rijeka
protječem li i kad ne mislim protječem li
pa se usplahirujem
nema nema ništa i to ništa me posjeduje
pa me usplamćuje
ima ima nešto i to ništa me posjeduje*

(Dvojba, str. 42.)

mnju, a čistu vjeru kad umrem", jer: "Vjera koja ne sumnja, mrtva je vjera." Vjerovati u smislenost goleme gluposti iskušenje je hereze, a hereze nema bez izbora. Kranjčević u Mojsiju poručuje: "Mrijeti ti ćeš kada počneš sam u ideale svoje sumnjati." I Unamuno i Kranjčević su nazočni u Stipišiću, kao što vrijeme u sebi objedinjuje i svijetlo i tamu.

Ima vremena kad je noći i tame više, kad prevladavaju do neizdržljivosti, pa što sam od jedne obale dalje druga mi je još dalja: "Niotkuda / u nizašto" u ovoj svjetskoj poludjelnoj plazmi:

Hoću ne predahnuti pitajući

što to mogu vidljivije učiniti s prošlošću

(Uz dvije obale, str. 70.)

Proživljavajući tolike svetkovine užasa podno nebesa u nama i oko nas, ni u molitvenoj mehanici nema izlaza ni odgovora riječima varalicama istine:

*Izbavi me Bože iz ove začaranosti govorom
ta govorljivost je slučaj discipline usnama*

usliši Bože u meni užljebinu graje

što pravi čas žudi

žudi da ga promaši

(U razlogu, str. 47.)

Da ljubav i drugi ne postoje najteže je i najmučnije iskustvo pjesnika, pa se Stipišić svrstava u pobornike naše suvremenosti: **Kierkegaarda, Heideggera, Baudelairea i Rilkea**, s ponekom varijacijom na istu temu.

U zbirci **Odgađanje spasa** kratka analiza upozorava da ni riječ ljubav ni drugi, ni kao pojmovi, nemaju mjesta - "a čitač vremena apokalipse" nije kriv što ih ni u životu nema. I Bog je nemoćan, postaje fraza, kad je čovjek čovjeku precrtan.

Svijetli trenuci bljesnu barem na trenutak, prepozna se vertikala i izlaz, nada barem iz pristojnosti. Jer, ovo vrijeme je samo vrijeme spasa, sve drugo je njegovo odgađanje. Stipišić doživi i takva vremena, ali nakratko, više kao da sniva, jer:

libar sam velikoga raspačavanja

Božje milosti

nezaslužene darovanjem

Kako k Tebi

Bože

ovako po ljudsku govoreći

osim umrijeti u vjeri

da se nikada ne može umrijeti

(S ove strane, str. 51.)

Kako lijepo i s olakšanjem Pjesnik govori o smislu, ljubavi, o umruću u vjeri, a dolazak je još, navodno, daleko. Ali:

*Ako mi smrt razodjene moj grijeh
ako mi smrt razodjene moj grijeh
misterij spasenja bi prestao
misterij spasenja bi prestao
u razodjenuću grješnikove čednosti"*

(Primjer zaborava, str. 34.)

A, i riječi proročice, neproživljene, riječi su varalice da se izdrži samo dok smo živi. Misterij života razrješava se u misteriju ljubavi za drugoga. I Pravednik umire s krvavim licem i glavom okrunjenom tmovom krunom. Kad te sve sigurnosti ostave i kad su daleko od tebe svi, kad si gol i razgoljen, kad si prokazan i kad je Bog daleko, tada, i samo tada, u potpunoj napuštenosti, u smrti, "Ja sam s tobom." Čovjekov put do Boga i sebe je samo *drugi i zajedno*. Mors liberatrix - smrt osloboditeljica; dok ona ne dođe spas se odgađa i spasenje se iščekuje... Jedino mogući scenarij!

Odgađanje spasa je, ujedno, događanje Spasa. Povijest pitanja je samo nastavljena a ne ponavljana. Ni pisana zbirka nije napisana, ni čitana, a ni pročitana. Još nije došao **Delmatin** čas, ni moj, ni tvoj, budući hrabri štioče! Prošlost je prošla... Budućnosti još nema:

"Danas, danas, danas vrijeme je za nas / a ono što je bilo... i ono što će biti / danas, danas, danas vrijeme je za nas." (Ivan Grubišić)

Mnoga su, naime, zla počinjena molitvom Bogu i završavala molitvom zato što je On udijelio pobjedu nad protivnicima. Vapi li zbog toga Stipišić, kad kaže: "*O Bože izbavi me iz ovog što jest a nije.*" Uračunaj mu onu čašu hladne vode u civilizaciju ljubavi za kojom žude naše suhe kosti.

Dr. Ivan Grubišić

LJEPOTA JE POČETAK UŽASA

*Noćas se moje čelo žari
noćas se moje vjede pote
i moje misli san ožari
umrijet ću noćas od ljepote*
(Tin Ujević)

Ima ih koji će, kad uzmu u ruke, knjigu **Odgađanje spasa Ljube Stipišića** pomisliti da su se susreli s užasom. Dijelom su u pravu. Jer R. M. Rilke je govorio istinu kad je napisao da je ljepota početak užasa. Ljepota je, uistinu, predvorje užasa, pukotina u transcendenciji. I umor misli, i znoj na vjeđama, i uranjanje u san, gdje se iskušava nepostojanje, izvori su svakoga umjetničkog djela. A to su sve nagovještaji užasa. Zato nas ljepota užasava. Ljubo Stipišić u knjizi **Odgađanje spasa** donosi svoje bolno iskustvo, svoju užasnutost pogledom u nedogledano, u zastrašujuću neodređenost lijepoga.

Ljubo Stipišić, pjesnik i mislilac, je zapitan: želi li ili ne želi spasenje? Probudio se je u nevrijeme. Njega plaši blizina otvorenoga, transcendentnoga, Boga, neiskušanost vječnosti. Kaže:

*Svodi se budućnost vječnosti na Obećanje i
iščekivanje grješnikova odgovora
i kajanje što odgovor nisam izustio
i potajan ponos što nisam brzoplet na riječi*
(U vrtlogu, str. 90.)

On za sve to ima razlog, pa kaže:

*Dobačen sam u nerazumljivu slobodu
da bih većma očekivao od vječnosti
negoli od budućnosti*
(U stupici, str. 16.)

Kao da ne prihvaća Spas, jer strepi da bi to mogao biti put u Ništavilo, pa makar prolazio i preko obilja Punoće. Zato se odlučuje za nemir, za potragu:

*hoću zapitkivati
pa kud ću stići vašom prečicom
dok suprotno je isto suprotnomu*
(Isto suprotnomu, str. 69.)

On zna čovjekove parametre pa će zato reći:
braćo ja sam sveisto zabrinuti suharak
ponad sjene
pa kroz ovu slutnju
sagaram se u mjeru čovjekovu
 (Mjera čovjekova, str. 87.)

Ovo je knjiga odgađanja konačne odluke, ostajanja u konačnom i vremenitom, unatoč patnji i uza svu božansku milost vjere. Premda je svjestan blagodat vjere ipak će napisati:

Kako k Tebi
Bože
ovako po ljudsku govoreći
osim umrijeti u vjeri
da se nikada ne može umrijeti

(S ove strane, str. 51.)

Delmata se ipak odlučuje za ostajanje, za propitkivanje, za život u stupici konkretnoga, za patnju. I kao takva je ova knjiga potrebna današnjem čovjeku. Ona je inventar čovjekovih problema, popis mogućih čovjekovih patnja, ključ da bi se otključalo bravu ljepote.

Kako čitati ovu knjigu? Kako otkriti njezinu ljepotu? Očito je da je nemoguće ući u pjesnikovu dušu i doživjeti ljepotu kako ju je on doživio. Mi moramo ići drugim putem. Moramo sa svim onim što se nalazi u knjizi stupiti u odnos na način susreta u kojemu nas uvijek nešto iznenađuje, možda i užasava, što razumijemo ili ne razumijemo, ali smo spremni pokušati povjerovati u to, jer je nemoguće.

Valja nam ići zaobilaznim putem. Hölderin se, u elegiji **Kruh i vino**, pita: "čemu pjesnici u oskudno doba?" On to pokušava objasniti što pjesnici imenuju što im je najdraže - ljepotu i kaže: "Tad moraju za to riječi ko cvijeće nastati." (**Kruh i vino**). Premda je Bog blizak a i teško spoznatljiv, Hölderin će ipak, s pravom, reći: "Gdje je opasnost raste i ono spasonosno" (Patmos). Na tragu Heideggerova promišljanja, Ljubo zna da su riječi od prevelike upotrebe postale prazne, da su se izlizale, pokvarile i da nam više ne otkrivaju ljepotu, transcendenciju, Boga. Zato on riječi postavlja u čudesne odnose, neviđene sklopove, od njih pravi neobične oblike. Slike koje tako nastaju na tragu su arhetipskoga. One slijede asocijativnost zvukova riječi, svoju opravdanost ne nalaze u logici smisla nego u naznačivanju transcendencije.

Da bismo otkrili ljepotu Ljubine poezije svoje srce trebamo priučiti na značenje simbola, riječi, i svoju dušu osloboditi navika

svagdašnjice. Valja nam pomalo zaboraviti sve ono što je do sada viđeno, što nam ometa da svijet, ili bolje, transcendenciju, vidimo po prvi put. I moći ćemo, s Pjesnikom, reći:

*Bože čas se zbilo kad me misli sunnjičave htjedoše zaraziti
kako i koliko sveto hoću trpjeti a nizašto
zato sam svet koliko se takvim hoću
... naime sve je moglo moglo je biti
drukčije*

(U nama sveto, str. 93.)

A to znači da je sve prošlo kroz ljudsko srce. Tako se čovjeku spas nudi u odgađanju spasa, u životu, u hrvanju s Bogom.

Prof. Ivan Cvitanović

TRANSCENDENTALNI HODOČASNIK

U ovom kozmičkom igrokazu pjesnika-mislioca **Ljube Stipišića Delmate** zapitanost je drame povijest drame, i koliko je uključila čovjeka u bolne prizore istine, i mijene svijesti toga nestalnoga uvažitelja konačnoga Logosa. Stipišić kaže:

*pouzdamo znadem da umnici umuju sučeljeni
naspram ničemu
premda nisam u vrtlogu ni u izviru
tek sam kromosom bitnosti prema ciljnosti*
(Nad šutnjama, str. 9.)

u koheziji sveopćih posustalih svjetloća
(Isto)

On svoju poetsku - filozofsku istinu gradi govoreći:

Kušač sam kaosa Svijeta
(Upućen, str. 12.)

pitam šuteći jesam li jesam li
(Ono nespoznato, str. 38.)

ako sam bivstvo onda suprotnosti jesam
(Nadohvat, str. 39.)

Stipišićev antipod je ono proročansko biblijsko, u plodonosnomu shvaćanju čovjeka i Boga diljem ovih ljudskih i Božjih parcela. On nam približuje onu bolnu općenitost, moralniju od samosti, želeći nadići ukopište radi vječnosti, pa simbolima čudesno razmeđuje Pisma i Povijesti, u istinu početka i svršetka:

*s biblijskom porukom na kamenoj ploči
uprćen protrčah kroz pustinjski pijesak
... ja sam hod Potopa kroz pustinju ...*
(Upućen, str. 12.)

Jesam jesam sâm svoj...
...kao pojedinačni patnik
(Od samosti, str. 14.)

Stoga je autor transcendentalni hodočasnik koji nije a je, u ovoj nadi koja ga vjeruje, kao nasludbina u izviru spasa, do Krista i Antikrista, do Golgote do Golgote. Patnjom opominje trajanje i živi

znakove vremena, Duha i ljubavi, potičući ozdravljenja nutarnjega tijela, obogaćujući ga velebnom nadom, jer:

Dobačen sam u nerazumljivu slobodu...

(U stupici, str. 16.)

*hodulja sam kroz eterične dionice triniteta
razdoblje sam Očevo i obnobljenje Sinovljevo
djelce sam Duha Svetoga
dakle razmeđenje između Pisma i Povijesti*

(Razmeđe, str. 17.)

*...samo dotičem transcendentalno hodočašće
uzvodno Počelu gdje je Kraj*

(Cilj konca, str. 19.)

*tako se patnja diljem mene obogaćuje nadom
da otkupi tolikom patnjom toliku nadu*

(Nakana blizine, str. 24.)

patnjom me opominju da trajem

(Isto)

Stipišićev kozmos je nadišao susjednoga čovjeka i istovjetno identitet čovjeka ponad pogrebnoga mučeništva u budućemu spasonosnomu planu.

preinačujemo skicu dvaju kaosa...

*da bi posljednja patnja postala i posljednji
događaj*

(Prema početku, str. 27.)

Jalan bih i kad s blatom dijelih svoju sjenu

(Duh nažigač, str. 41.)

*jesam li... u trajnom razlomku vječnoće
postah li razlika prestravljenog čekanja iščeznuća
i stoga vapim stoga vapijem*

(U razlogu, str. 47.)

Pjesnikova težnja za Apsolutnim je molitva nesvjesne discipline duha i istodobne nemoći usana iskazati žudeni Čas velike Božje milosti, da bi se dobrota zbrajala u tajni visja zavjetnoga: u razlomku vječnosti, gdje umuje anđeo i pokojnik, i bol neizušćena doziva Boga, i nemoći dospijevaju u ispovijed dana malovjernih pobožnika i ot-sutnih milosti Križa. Zar to nije trag spoznaje o Potomku Judejskom,

kad Stipišić govori da je samo prijepis spoznaje ponad povijesti, ponad uzastopce povijesnih prijepisa, gdje vape:

Izbavi me Bože iz ove začaranosti...

(U razlogu, str. 47.)

zapovijed njegova jest život vječni

što ja dakle zborim

(Mjera rasta, str. 48.)

u Biću tajne

(Mjera posrtnja, str. 61.)

molim te idi šutke za mnom i življenje imenuj Tajnom

da bi kroz šumor tvojih suza

božansko postalo neizmjerljivo

(Izvan kruga, str. 63.)

"Čekanje pred šaptaonicom" je Pjesniku božanska tajna, neizmjerljiva, beskonačna, a zbog objave toga Boga u dvobiću poučen je uz Kalvariju Preinaka:

Bože... Tebstvo mi saberi

u fokus Jednote prvotne

(Naizgled, str. 64.)

hoću se drukčijim od pamćenja svoje prošlosti

(Uz dvije obale, str. 70.)

Što li sam negoli strahom stjecano čekanje

(Čekanje, str. 78.)

... još posrćem spoznajom što me kob zbila

(Sjeme, str. 80.)

od čega se pati od čega se pati

(Koliko sam, str. 81.)

O Tvorče je li ovo konac vremena

(Mjera čovjekova, str. 87.)

Kod Ljube Stipišića je Ono Bog ono što se događa kao i Ono što se iščekuje, ali i ne dovršuje, poput je kruga do posljednje naslućujuće postaje. To je zbir mnogorazinskih doživljavanja, a možda i življenja jedne duše kao ideogram, čudoredni verbalni primjer, gotovo kriptogramski, koji kod čitatelja traži nemali napor. Knjige:

KUŠAONICA SMISLA, ZIDOVI STRAHA I ODGAĐANJE SPA-SA jesu trilogija Autorova uznošenja iznad uzorka vremena u njegov, a možda i sveopći, **kozmogonijski psihizam**. Ovakav pjesničko-filozofijsko-metaforički zahtjev često nas odvodi u nepodnošljivu ozbiljnost dubina.

Između glazbotvorja, slikanja i stihova, Ljubo Stipišić Delmata je pronašao pouku i poruku, od lucidnih svetih predaja do takvih namisli koje nam tvore beskraj veziva u posebnjačke nakane, gdje asocijativnim slijedom mimoilazi uobičajeni tijek verbalne uljudbe. Na taj način Delmata je već ostvario osobni intelektualni kolaž novim obuhvatom - **kozmogonijski psihizam**.

Ova trilogija poezije, metafizike, psiholoških i intuicija nejasnih podrijetala, od prolaznoga do Istine, od zemaljskoga do beskonačnoga, ove mudrosne izreke su naputci za osjećaje vječne ravnoteže postojanja, poništenja praznine u čovjeku i bližnjima. **Trilogija** zato zahtijeva unutarnju prostornost čitatelja da bi se u pjesnikovim zagonetkama očuvao kao duša: **od Zašto do Zašto**, da bi se čovjek spoznao u transcendentalnom hodočašću, pa preinakom, vraćao se u Život.

Pjesnikinja,
Milijada Barada

KAZALO

ODGAĐANJE SPASA

PRIVID	7
PRAPOČETNI UZROCI	8
NAD ŠUTNJAMA	9
MI NADOŠLICE	11
UPUĆEN	12
OD SAMOSTI	13
DRUKČIJE NEGOLI	15
U STUPICI	16
RAZMEDE	17
CILJ KONCA	19

POČELA

POČELA	23
NAKANA BLIZINE	24
BESMISLENO ZBJEŽIŠTE	25
ZAUŠĆENI	26
PREMA POČETKU	27
OSNOVICA DAHA	28
PRIJE NADE	29

UJAM DAHOVA

PRIMJER ZABORAVA	33
TUĐI STRAH	35
IME SAMCATO	36
HOD DVOJBE	37
ONO NESPOZNATO	38
NADOHVAT	39
O BOŽE	40
DUH NAŽIGAČ	41
DVOJBA	42
IZNAD JEKE	43

STRUGAČ VJEČNOSTI

U RAZLOGU	47
MJERA RASTA	48

STRUGAČ VJEČNOSTI	49
S OVE STRANE	51
PONAD PODNEVA	52
PODRIJETLO PODSMIJEHA	53
TAJNA	54
UMRLI NAGOVARAČ	55
SEBI SLIČNIJI	56
POGUBLJENJE MNOŠTVOM	57

MJERA POSRTANJA

MJERA POSRTANJA	61
OKRENUT STRAHU	62
IZVAN KRUGA	63
NAIZGLED	64
POSLIJE SJENA	65
PRIVEZAN	66
ONO	67
SAMCAT	68
ISTO SUPROTNOMU	69
UZ DVIJE OBALE	70

DOŠAŠĆE LUČI

IZ PRAHA	73
PROSJACI VJETROVA	75
PRAH SUDBINE	76
PREMA MJERI	77
ČEKANJE	78
DOŠAŠĆE LUČI	79
SJEME	80
KOLIKO SAM	81
UZGREDNO	82

DOGAĐANJE SPASA

PRJE SPOZNAJE	85
MJERA ČOVJEKOVA	87
NI PRIJE NI POSLIJE	88
U VRTLOGU	89
KRVAVO LICE	91
U NAMA SVETO	93
POGOVORI	95
EGZISTENCIJALNO USTREPTAO (DR. IVAN GRUBIŠIĆ)	95
LJEPOTA JE POČETAK UŽASA (PROF. IVAN CVITANOVIĆ)	99
TRANSCENDENTALNI HODOČASNIK (PJESNIKINJA MILJADA BARADA)	103
KAZALO	107